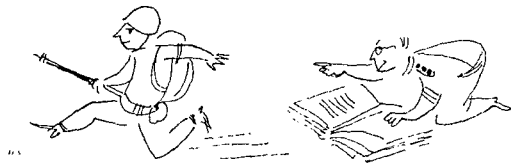

מזנין ינקו ויונקים הצבאות (ובתוכם — צה"ל) את יכולתם? האם מרובי נסיונותיהם — או מתפיסתם המושכלת, מתורתם הענפה, ממסורתם הצבאית-הלאומית? זוהי,

בעצם, השאלה אשר סא"ל י. בר — ראש החוג ללחיסטוריה-צבאית, באוניברסיטת תל-אביב, ובשעתו איש-תכנון ב"הגנה" בשנות ה-40, ובצה"ל במלחמת-הקוממיות — מציגה ב"טור" הקבוע שלו ("מעמדת התצפית") בחור ברית זו. האמת היא כי קשה לפקפק בכך מה יהיה טיב התשובה אשר יוכל

לתתה. לאמנם, מסקנת בעל-ה"טור" הנה ברורה: לא רק ש"אלה ואלה הם דוח אלוהים חיים", אלא שבלעדי צירופם (והשלמתם-ההדדית) של נסיון-המעשה, מצד אחד, ושל ה"תיאוריה" — שלאמת-של-דבר היא המסכמת ומנחחת את לקחי-המעשים — מהצד השני, אין כלל אפשרות לטפח ולבסס את יכולתו הצבאית של גוף-לוחם כלשהו. הצגת ה"ברירה" הזאת ב"טור" האמור מלווה תכופות בהישענות על דוגמאות ועובדות לא רק מן "העולם הגדול" אלא אף מעברני-אנו — הלא-רחוק והרחוק-יותר. (עמ' 26).

כיצד, בעצם, לכבא באופן המוכי ביותר את תכליתן הטקטית של ההריסות- הצבאיות בשה הקרב? אפשר לאמר כי השאיפה כאן היא, ע"י יצירת מכשולים ומצבים-מעכבים, לארגן את "השטח" (דהיינו — את הנתונים הטופוגרפיים, טבעיים ומלאכותיים) באופן שהוא "לחם" נגד האויב ויגרע מיכולתו של זה. אך האם די ב"לתימתם" זו של נתוני-קרקע עצמם? האמת הידועה-לכל היא כי רק מכשול-מוגן יש בו כדי לעצור יריב לאורך-זמן. אין אולי צבא כצבא שביצריה, ארץ-ההרים, הבונה את תפישתו האופרטיבית והטקטית על ניצול פעיל של מיצרים ומכשולים — ואין תימה כי הוא טיפח בתחום זה תורה טקטית וטכנית מפורטת ושימושית. מתוך תורה זו שאובים הסבריה-היסוד וכלליה-הנוהג-הרצופים לסקירה, קרב על חסימות" (עמ' 59) — והמהווים אחדות אחת עם הצירורים המחכמים המדגימים אותם.

מגמה בולטת מציינת את כל התפתחותו של החימוש בשנים האחרונות — ושל החימוש הנט. בראש-דאשונה. זוהי המגמה להקטנת מימדים, להקלת משקל, להגבית זריזות וניידות. אך דומה כי בשום מקום לא נתבלטה באותה מידה כמו

בתהליך ה"תלת-שלבי" ("באט" — "מובאט" — "ולמבאט") של תמורות בכיוון הנ"ל בנשק הנט. של גדודי-רגלים בריטיים (עמ' 86). הלז הפך מכלי השומר על הצורות המסורתיות של ארטי-

לריה גרורה — למעין קנה-ללא-ריתע בעל דו-רגלגל זעזערי, הדומה בעצם למדי לאותו כלי, המקביל לו למעשה (אך מושתת על הקנה-ללא-ריתע, בדומה לאמריקני, בן 75 המ"מ), שטופח בשעתו בצרפת (והוצג מעל דפי "מערכות" לפני כ-4 שנים).

בכתבות העתונות על תמרוני-צה"ל לשנת תש"ך

בלטו הציונים ל"אורחי-הלחימה בהתאם לתורה-הצבאית הסד-ביטית, שהונהגו בצבאות קע"ם". ואין אולי צורך להסביר הרבה מדוע מן-הראוי הוא לעמוד היטב על חוכנת וצורותיה של תורה-צבאית זו — ואפילו בגילוייה הזעירים ביותר, ובמקרה זה ברמת הכיתה (והמחלקה) של רובאים. סקירתו של רס"ן ל. מרחב (עמ' 80) הדן בסוגיה זו, מתבססת על התמצאות ועל פרסומים מוסמכים של צבא-ברכה"מ בשנים האחרונות.

כללית בתחום הנדון

„כל מי שנהג מטוס במלחמת-העולם הראשונה יתמלא גאווה בקראו את סיפור מעליו של ג'ורג' ברלינג במלחמת-העולם השנייה". כך כותב מרשל-חיל-האוויר-המלכותי (הגבוהה שבדרגות-האוויריה בקהילה-הבריטית), הקנדי ו. בישופ, מגדולי אלופי-קרבות-האוויר בראשונה — על גיבורו של הספר „סיפטייר מעל מלטה", שהופיע זה עתה במהדורה עברית בהוצאת „מערכות", ב„סידרת חיל-האוויר". מובנים רגשותיו אלה של אלוף-טיס בשעתו — ובן-קנדה (שכן ג'ורג' ברלינג היה קנדי, שהתנדב לחיל-האוויר הבריטי ולחם במערכת-בריטניה של 1940 ובקרבות האוויר מעל מלטה הנצורה), אך לקורא הישראלי שתי סיבות אחרות להקדיש התענינותו לספר ולכבד את זכר גבורו. בסוף „פתח-הדבר" לספר כתוב במהדורה העברית: „ג'ורג' ברלינג, אלוף קרבות-אוויר במלחמה", היה מן הראשונים שהתנדבו לתת יד למלחמת-הקוממיות של ישראל ב־1948. הוא לא זכה ליטול חלק בעצם מלחמת-האוויר בשמי ישראל. בפעלו בהטסת מטוסים לאי — נתרסק מטוסו בשדה-התעופה אורבה ליד רומא. ישמש תרגום סיפור-מעליו יד לזכרו בקרבנו...".

אך חשובה לגבינו גם הסיבות, הבאה מיד לאחר אותן שורות — מקור השראה לטייסי-קרב צעירים בחיל-האוויר של ישראל. שכן, לכל הדעות, זהו גם אחד המאלפים שבסיפורי-הטיס אשר הורשה לנו מלחמת-העולם. בישופ עצמו אומר: „זה אולי המרתק שבסיפורי המלחמה-באוויר, מאז הופיע המטוס ככוח-לוחם" — וגאמנים הדברים הבאים מעריך כזה: הוא אף מציין עד כמה מציאותיים התיאורים שבספר, ומאידך גיסא, קשה למצוא סיפור אחר — כה פשוט, בהיר ומובן-לכל — על נסיונותיו הראשונים של טייס, על שלבי השתלטותו על מטוסו, על צמיחת בטחונה-העצמי, כסיפור זה, ומכאן, משניים אלה בצרופם, ערכו של הספר לנוער הישראלי — ול„טייסי-המחר" במיוחד.

לאחר שהברייחד, לפני שנים מספר, השתוללות פושעת ומקרה עיור, וניתקו פתיל חייו של פ. פיאטלי, דמות חלוצית של עושה ומעשה למען התעופה העברית מאז עלותה

ארצה, — נולד כמאליו הרעיון על פרסום ספר-זכרון; והוא הופיע עתה (המאסף „ברום שחקים") בהוצאת „מערכות". אמנם, רצונה-הוא הובע פעם לאמור: „אם יבואו יום-אחד לציין זכרי בקובץ, רוצה הייתי בקובץ לא עלי — אלא על הנושאים שעניינו אותי בחיי". אך אחד משערי המאסף השלישי מוקדש בכ"ז — בהכרח — לתיאור פעלו למען פיתוח התעופה העברית, בדברי רעיו ובקטעי כתביו. השער הראשון הוא תולדות גישושה, לבטיה והישגיה של התעופה העברית בימי המנדט, כולל „טיסות המחותרת" של אז — והשני עוסק בנושאים תעופתיים מקצועיים ובבעיות מדעיות בתחומים אלה. אין זה אלא הפותח בסדרת מאספים לידע התעופה בישראל אשר בתכנית. והכונה: להציב ידיו-זכר ראויים למי שהשקיע מסירותו, בקטנות כגדולות, בטיפוח „כשר-האוויר" העברי, מקלוב תעופה צנוע ועד לפיתוח מפעלי „בדק", העומדים כבר על סף ראשיתה של תעשיית-מטוסים ישראלית. לאלו-שא מציין פרום. א. ברגמן בדבריה-הקדמה שלו, עד כמה מרגשים כל אלה העובדים באגף-המחקר-התכנון של משרד-הבטחון בהיעדרו של פיאטלי. מגמת המאספים — להנציח את פעלו ושאיפותיו ע"י הפצת „ידע-אוויר" מפרה, והראשון שבהם — „ברום שחקים" — הוא תרומה נאמנה לכך.